LEDEN 2018

SPOLEK KRUŠNOHORSKÝCH VČELAŘŮ

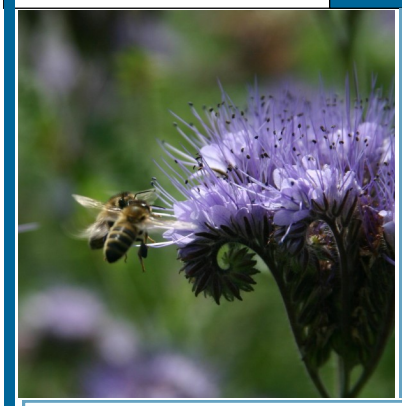

Včelařské noviny

Zpráva o stavu VČELAŘSTVÍ - 2017

Chov včel patří k velmi významnému odvětví zemědělství. Včela je nenahraditelný článek přírody a její úbytek může znamenat nenahraditelné a nevratné změny. V současné době se rapidně situace v oboru včelařství změnila. Česká republika se zásluhou dotací dostala k nejvíce zavčelenému území Evropy, ale přitom paradoxně konstatujeme dramatický úbytek včelí pastvy. Místy dochází k silnému převčelení se všemi důsledky, které podvýživa včel nese. Slabá životaschopnost včelstev, nízké výnosy včelích produktů a podstatné zhoršení zdravotního stavu má vliv na zvýšeném procentu úhynů. Kouzlo dotací, že dostáváte něco zadarmo, a ještě na tom můžete vydělat, představuje u neodborných příjemců nebezpečnou tikající bombu pro obor. Včelstva jsou chovateli umisťována především do intravilánu obcí, kde se ovšem změnou životního stylu obce proměnily v golfová hřiště a včela ztratila podstatnou část zdroje obživy. Ač je včela hospodářské zvíře, legislativa se k ní chová jako ke králíkům. Stejně tak jsou zaměřeny dotace, které podporují výhradně malochov.

Tím se stává chov včel méně ekonomicky atraktivní pro klasická zemědělská hospodářství, přestože by to mohlo být zajímavé odvětví pro rodinné farmaření. Kromě zaměstnanost i ekonomicky přínosné pro stát. Situace v oboru však vytvořila nebývalý zájem ekonomických včelařů, kde je hlavním cílem přivýdělek s výhodou nedanění.

Chovatelé včel, kteří mají tento obor za svůj koníček ubývají. Jsou převážně vyššího věku, bez možnosti a snahy zvyšovat stavy včelstev. Statistika i přesto, že jsou každý rok vysoké stavy úhynů včelstev, vykazuje již delší dobu vzestupný trend. Statistiky jsou velice nepřesné, začíná včelařit více včelařů, kteří v nich nejsou evidováni. Včelstva se při úhynech okamžitě nahrazují, takže se to statisticky téměř neprojeví. Farmy již více let vůbec nevznikají, naopak ubývají.

Špatná legislativa navíc vytvořila novou

skupinu, nazývanou „pseudovčelaři“. Do evidence si přihlásí včelstva (stačí 2–5 včelstev) a překupují med, často i padělky a poškozené medy. S nimi potom obchodují přes farmářské a ostatní trhy. Jako prodej „ze dvora“ nepotřebují žádné doklady, kromě chovatelského čísla. Je přímo světová kuriozita, když ministr zemědělství nabádá lid, aby med kupoval od svého včelaře a ne v obchodech. Neradostná situace je i ve vývoji zdravotní prevence, přibývá nemocí včel, jsou častější úhyny, snižují se výnosy, včelstva potřebují vyšší péči.

Včelařství, zemědělství, lesnictví a životní prostředí jsou vzájemně těsně propojena a jedno je závislé na tom druhém. Včelařství je jedním z mála oborů činnosti, který nenarušuje a nezhoršuje životní prostředí a ani je nezatěžuje chemizací. Včela a krajinné prostředí jsou od sebe neodmyslitelné. Zemědělská výroba se nemůže úspěšně rozvíjet bez opylovací činnosti včel, bez včelařství. Velice často jsou předkládány ekologické katastrofy, způsobené unikem ropných látek. Je to samozřejmě špatné, ale vždy lze následek odstranit. To, že začne trvale ubývat v přírodě včel může být nevratnou katastrofou. Poslední výzkum vědců varuje, byl zjištěn dvoutřetinový úbytek létajícího hmyzu v přírodě. Již nyní dochází v naší přírodě k druhovým přesunům v rostlinné říši ve prospěch větrosnubných druhů rostlin. Toto hledisko je asi pro rozhodování o cílení podpor do zemědělství nejdůležitější. Včelařská výroba nepatří k atraktivním podnikatelským aktivitám. Přitom je ale potřeba pohlížet na tento obor v souvislosti s ostatní zemědělskou činností. Jedním z faktorů nižšího ekonomického přínosu je katastrofální legislativa. Vše je zaměřeno na drobnochov. Zcela chybí podpora pro včelí farmy. Pokud chceme konkurovat dovozu levných medů, nestačí vysoká kvalita, jíž je náš med známý, ale musí k tomu přispět i moderní technologie zlevňující provoz. Současný včelař se sice touto podnikatelskou aktivitou uživí, ale chybějí mu prostředky na rozvoj. Tady se bez pomoci státu neobejde. Přitom zlepšení stavu včelařství je schopno zvýšit i stav celého zemědělství, o ostatní přírodě to potom platí dvojnásob.

Vliv dobrého opylení se u hmyzosnubných plodin projevuje ve vyšším počtu nasazených semen, zlepšuje sklizeň nejen kvantitou, ale významně i kvalitou plodů. Často se argumentuje samosprašným opylováním některých rostlin, ale dobré opylení pomocí hmyzu má i u těchto odrůd kladný vliv.

Pokud chceme skutečně zvrátit špatnou situaci, ve které se nachází včelařství – jako nedílná součást zemědělské činnosti - je nyní krajní hranice okamžitého jednání ve prospěch tohoto oboru. Pomůže zvýšení počtu profesionální včelařů, podpora rodinných farem, pomoc při realizaci produktů a podpora při modernizaci stávajících provozů. Dobré je i zlepšit součinnost mezi včelaři a ostatními zemědělci.

V oboru zcela jasně chybí kvalitní včelařský zákon. Je nutné předělat celý systém dotací do oboru. Stejně tak jako nemůže svaz zahrádkářů řídit zemědělství, neměl by řídi včelařský obor za podpory ministerstva zemědělství svaz včelařů.

Bohužel, včelařství je na počátku velké krize. Horší je to v tom, že problémy jsou odmítány, naopak v prohlášeních je obor hodnocen jako velmi úspěšný s menšími nedostatky hlavně v oboru zdraví včel. V našem prostoru byl včelař vychováván od minulého režimu do dnešní doby, že za ním stojí silný svaz, který mu od všech nebezpečí pomůže, ochrání jeho chovy. Celou dobu se razí hesla, že drobnochov je to nejlepší, co se musí v oboru preferovat a kam mají směřovat podpůrné prostředky. Je několik jedinců, kteří upozorňují na to, že to není ta správná cesta. Ale výhody, který tento systém přináší, jim neumožní být vyslyšeni. To vše se děje za plné podpory ministerstva zemědělství, a to bez ohledu na to, kdo mu zrovna vládne. Mezi včelaři jsou mnohé změny viditelné. V současné době je velký problém udržet vyrovnaná včelstva, což je nezbytný aspekt dobrých výnosů. Je velice důležité častěji kontrolovat stavy ve včelstev, kolapsy přicházejí téměř bez varování a rychle. Stále klesají výnosy. Bez náhradních včelstev jsou chovy bez šance udržet stavy alespoň přiměřeně vyrovnaných včelstev. Špatný stav v chovech se projevuje i v abnormálních poptávkách po oddělcích. Úbytky včelstev jsou tak okamžitě nahrazovány, takže podle evidencí to vypadá, že jsou stále v normě.

Hlavní problémy:

- Chemizace zemědělství – je úplně největším nebezpečím současnosti pro obor. Stojí za tím všechny vážné kolapsy včel ať už přímo, či v důsledku jejich dlouhodobého působení. Jde o nebezpečí přenosu do medů, přímé ovlivňování zdraví včel, závislost včelstev na neonikotinech, nevybavenost včely k obraně proti nim.
- Zdravotní problematika – roztoči, mor včelího plodu, virová onemocnění
- Měnící se klimatické podmínky spolu s převčelením krajiny a úbytkem potravy
- Špatná legislativa, nedobrá dotační politika
- V oboru chybí odborníci a prostředky na výzkum. Následkem je podceňování nebezpečí a nedostatečné vzdělávací procesy pro zájemce o včelaření i pro současné včelaře.

Teorie vyslovená Albertem Einsteinem:

1. ***Teorie je, když víme všechno, ale nic nefunguje***
2. ***Praxe je, když vše funguje, ale nikdo neví proč***
3. ***A když se pak spojí teorie s praxí, nic nefunguje a nikdo neví proč***

Včelařství se nachází ve spojení teorie i praxe.

Jan Kolomý, Petr Táborský

Nejstarší kniha o našem oboru

Spolek Krušnohorských Včelařů
Včelařské centrum LOM

SPOLEK
KRUŠNOHORSKÝCH
VČELAŘŮ

Včelařské centrum
43511 LOM

www.akvapis.cz

Přihlášky odběru noviny:

Telefon: 602434344
E-mail: apiscech@gmail.com

K přípravě na novou sezonu patří také studování knih o včelaření. Zjišťujeme sice, že vlivem skutečností, o kterých se zmiňuje hlavní článek tohoto čísla, mnoho starých mouder už bohužel přestává platit.
Při pročítání archivní knihovny jsem narazil na Včelařský magazín vydaný v roce 1969. Zde mě zaujaly hned dvě zprávy.
Je zde zmínka o ústřední knihovně ČSV a vyzdvihuje dvě důležité knihy:
NEJvýznamnější česká kniha z konce 18. století je od Josefa Antonína Janiše „Aučinlivé spravování včel pro obecného krajana v Království českém“. Byla vydána v roce 1789.
NEJstarší kniha se jmenuje „Bienen Recht“ (včelí zákon), byla vydána v roce 1685.
Poslední zmiňovaná mne okamžitě vedla k zamyšlení. Ano Včelařský zákon je to, co asi nutně potřebujeme. V každém případě by ale k němu měla být v prvé řadě zahájena velká všeobecná diskuse mezi včelařskou veřejností. Je potřeba zajistit překlady již platných zákonů v Evropě a na jejich základě tuto diskusi řídit. Je u nás dost odborníků, kterým bych jeho znění klidně svěřil. Jak ale zařídit, aby kvalitní zákon nezprznili naši vyvolení? To tedy zatím nevím.
Ještě na závěr, zveme vás na zajímavý včelařský seminář, který se uskuteční 20. února 2018, zahájení v 9:30 hodin v Mostě – Velebudicích v hale SŠT, kde to budeme také řešit. Přihlásit se můžete u našeho spolku. Občerstvení je zajištěno.

Petr Táborský

FOTO MĚSÍCE: MEDOVÉ VÁNOCE 2017